

Culturele
ANBI

416de concert
Woensdag 15 maart 2023
20.00 uur

‘Clair de lune’

Klaartje van Veldhoven

sopraan

Paul Komen

piano

Grote Zaal
Deventer
Schouwburg

Programma

Clair de lune

Claude Debussy (1862-1918) - Ariettes oubliées

Paul Verlaine

1. C'est l'extase langoureuse
2. Il pleure dans mon coeur
3. L'ombres des arbres
4. Chevaux de bois
5. Green (Aquarelle)
6. Spleen (Aquarelle)

Claude Debussy - uit Images II (piano)

Cloches à travers les feuilles
Poissons d'or

Francis Poulenc (1899-1964) - Banalités

Guillaume Apollinaire

1. Chanson d'Orkenise
2. Hôtel
3. Fagnes de Wallonie
4. Voyage à Paris
5. Sanglots

PAUZE

Gabriel Fauré (1844-1924)

Clair de lune Op. 46 nr.2
Après un rêve Op. 7 nr. 1
Les berceaux Op.23 nr.1

Gabriel Fauré (piano)

Nocturne Op. 33 nr. 3 in As
Nocturne Op 104 nr. 1 in fis
Nocturne Op. 84 nr. 8 in Des

Francis Poulenc - Métamorphoses

Louise de Vilmorin

1. Reine des mouettes
2. C'est ainsi que tu es
3. Paganini

--- o ---

Klaartje van Veldhoven wordt geroemd om de helderheid van haar stem, haar liefde voor muzikale avonturen en haar eerlijke interpretaties en treedt al vanaf jonge leeftijd op in binnen- en buitenland. Dat avontuur blijkt niet alleen uit haar repertoirekeuze, van barok tot hedendaags, inclusief jazz en improvisatie, maar ook uit de musici met wie zij samenwerkt. Ze trad op met barokspecialisten Ton Koopman en Sigiswald Kuijken, maar ook met improviserende musici als Rembrandt Frerichs, Maarten Ornstein en Tony Overwater. Haar werkveld strekt zich uit van liedrecitals, soliste bij orkesten, tot Muziektheater. Voor haar CD 'Normal gets you nowhere' schreef zij haar eigen teksten. Zij studeerde in Basel en aan het Koninklijk Conservatorium in Den Haag, en is daar docente.

Paul Komen trad als uitvoerend musicus reeds op dertienjarige leeftijd op met Bach en Skrjabin tijdens een radio-opname. Als solist debuteerde hij in de Grote Zaal van het Concertgebouw, en in Wigmore Hall (Londen). Ook gaf hij recitals in New York en Washington. Hij studeerde bij Jan Wijn, Hans Leygraf, Georgi Sándor en Georgi Sebök. Hij specialiseerde zich ook op historische instrumenten en speelde met het Orkest van de 18e eeuw. Internationaal is hij ook bekend als kamermuzikspeler. Hij vormt een pianoduo met Georgische pianiste Nata Svereli. Hij is docent aan het conservatorium in Groningen en aldaar artistiek leider van het Peter de Grote Festival.

Claude Debussy (1862-1918). De *Ariettes oubliées* werden uitgegeven in 1903 en opgedragen aan Mary Garden. Het waren in wezen bewerkingen van zes liederen uit 1885-1887. Misschien heeft hij ze aangepast aan de stem van deze dame, de “onvergetelijke Mélisande”, maar waarschijnlijk wilde hij compositorische veranderingen toevoegen na bijna 20 jaar ervaring. Vanavond zijn we in de gelukkige omstandigheid deze hele cyclus te horen.

L'ombre des arbres en *Chevaux de bois* zijn de oudste liederen, 1885, toen de componist op het punt stond Parijs in te wisselen voor Rome. Mogelijk weerspiegelt “De schaduw” zijn eigen sentiment van toen en de “Houten paardjes” het afscheid. Op andere plekken zwelgt Debussy in extase, bijvoorbeeld in de monotone regenval (*Il pleure dans mon coeur*), of in een wonderlijk fris en verleidelijk liefdeslied (*Spleen*). De bewegelijke zanglijn komt tenslotte tot rust in een serie lage noten, waarbij de 2 gelieven als het ware aan elkaars borst tot rust komen. Maar wel eindigend in een *hélas!* Het hart breekt en de piano mag de stukjes oprapen.

Debussy schreef zijn tweede bundel *Images* in 1907, twee jaar na de eerste. Hij had toen zijn originele en hoogst persoonlijke eigen stijl ontwikkeld. Daartoe behoort zijn kleurrijk gebruik van pentatonische en hele-toonsharmoniën. De muziek is echt impressionistisch geworden, met verschuivende klankpatronen en sferen.

In *Cloches à travers les feuilles* vinden we zo’n complex klankbeeld. Het geluid van de verre klokken mengt zich geheimzinnig met de ritselende bladeren.

De goudvis in *Poissons d’or* is geïnspireerd op de goudvissen op een stuk Chinees lakwerk.

Francis Poulenc (1899-1963) *Banalités* is genoemd naar de gedichtenbundel van Apollinaire uit 1914. Niettemin komen er maar 2 van de liederen uit deze bundel, de overige 3 sprokkelde Poulenc elders bij elkaar. De liedteksten vormen daardoor niet een strikte eenheid. In *Chanson d’Orkenise* gaan de poorten dicht voor bedelaars en wie blootvoets zijn. Ook als men een liefde heeft in de stad. Na het *Hôtel* met zijn rokerige en bepaald slome sfeer, vechten we op De Hoge Venen (*Hautes Fagnes*) in de Ardennen tegen de onverzoenlijke wind in de desolate moerassen, al geeft de piano wat troost. Dan komt het luidruchtige Parijs. Poulenc en Pierre Bernac (bariton, zijn partner)

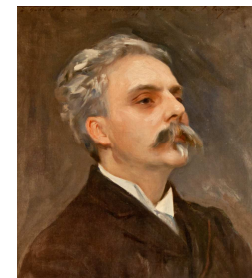

voerden dit lied graag uit als afsluiting van een tournee, wanneer thuis weer lonkte. *Sanglots* (snikken) kan men zien tegen het decor van WO II in Parijs (november 1940). De tekst van Apollinaire is raadselachtig. Maar Poulenc verklaart deze enigszins uit de opgeschreven noten: melancholie, nostalgie. Zou er ooit weer vrijheid zijn? Een majeur-accoord: *la fin des temps*. Of alleen in een andere wereld?

De dichteres Louise de Vilmorin schreef Pierre Bernac in diens partituur van de *Metamorphoses*: “Onze vriendschap is sterker dan die tussen de zeemeeuw (*mouette*) en het zand. De eerste opname van Bernac en Poulenc van deze liederencyclus was meteen de succesvolste.

Gabriel Fauré (1844-1925) was een veelzijdig musicus wiens invloed nog lang zou nawerken op volgende generaties. Zijn stijl groeide met hem mee in zijn lange leven en wordt in harmonisch en melodisch opzicht langzaam complexer.

Als organist en leraar had hij aanvankelijk weinig tijd tot componeren. Toen hij later directeur werd van het

Parijse conservatorium werd dat er niet beter op. Hij begon zich daarom terug te trekken op het platteland om te componeren. Ondanks zijn romantische wortels heeft hij diep inzicht in de muzikale vernieuwing rond 1900

die hij op heel eigen manier verwerkt in steeds subtielere modulaties.

Hij is de Meester van de melodie. Zijn grootste bijdrage aan de Franse muziek ligt dan ook in zijn liederen, maar toch ook in zijn piano- en kamermuziek. De jonge en de oude Fauré zijn goed te onderscheiden in de prachtige Nocturnes nr. 3 (Op. 33) en nr. 11 (Op. 104).

De liederen zijn juweeltjes. Het lied *Clair de Lune* lijkt, na een prachtige inleiding, een *pas de deux*, waarin stem en piano ieder hardnekkig hun eigen weg volgen. Melodisch wordt het wel het ultieme Franse lied genoemd. Het thema van *Les berceaux* is “mannen moeten werken, vrouwen moeten huilen”. Het begint als een wiegelied, maar wordt een barcarolle en culmineert in een uitbarsting van de vrouw die haar man op zee mist. *Après un rêve* is een melodieuze hoorn des overvloeds. En trouwens ook populair als Lied ohne Worte, in cello-bewerking. De roem van Fauré zou pas jaren later volgen.

Joep Walter

Volgende Concert: woensdag 19 april 2023 20u
Pianokwintet bestaande uit

**Silke Avenhaus, Lena Neudauer, Wen Xiao Zheng,
Sebastian Klinger, Rick Stotijn**

Kwintetten van o.a. Vaughan Williams en Schubert

Programmatoelichtingen en recensies:
www.kamermuziek-deventer.nl